

Δένδρα μαμούθ και show 'Μαστοράκειο, Λευτέρης Πανταζής κι ακόμα χειρότερα στην παρή πρώτη νύχτα του καινούργιου χρόνου, χοροστατούντων των επικεφαλής καναλιών του σύγχρονου πολιτισμού των media. Μαζική κουλτούρα - όγκοι κοπριάς που θα 'λεγε κι ο Σαββόπουλος.

Ο εκσυγχρονισμός μας έγινε τέλειος και στα δύο μέτωπα - του εμπορίου και του πολιτισμού.

Ο καπιταλισμός τους δύσμορφος και δυστώδης, κυνικός και βλακώδης, πάντως κραταιός, επιπίπτει στα έμφυχα και τα άψυχα, στους ανθρώπους και τους τόπους, στην υλική ζωή και τις ιδέες, βαδίζει ευρωπαϊκές λεωφόρους με ελληνικό βλαχομπάροκ βήμα.

Όποιος δεν κατάλαβε και θεώρησε στα εγκαίνια της Ερμού ότι παραβρέθηκε στον ενθρονισμό του πεζού - πολίτη και στην απαλλαγή του δημόσιου χώρου από τη δυναστεία του ιδιωτικού αυτοκινήτου, ας ανατρέξει στα κλασικά εικονογραφημένα κείμενα που παραδίδονται με συναινετικές καταγγελίες στην πυρά του Φαρενάι 451.

Πράγματι, η πόλη αλλάζει πρόσωπο. Έχει περιπέσει στη δικαιοδοσία των εκσυγχρονιστικών μηχανισμών της οικονομίας και θα βγει από τη μύγα ξύγκι.

Από τα δάση και τα βουνά, τις παραλίες και τ' αεροδρόμια, από τ' αρχαία και τα νεοκλασικά, από τα δημόσια και τα ιδιωτικά, από την ιστορία και την παράδοση, από τα ήθη και τα έθιμα. Όλα που λιώνονται και καταναλώνονται. Η αξία τους είναι η τιμή τους, ο καθρέφτης του παραμορφωμένου τους προσώπου η αγορά.

Την ώρα που τα Ι.Χ. σε διπλάσιους αριθμούς θα εξορμούν από τις περιφερειακές μετά διόδων, οι καταστηματαρχές της Ερμού θα εντάσσουν στο σκεδιασμό των βι-

Τα χέρια πάνω απ' την Ερμού

Λαλιώτης, Αβραμόπουλος και ολίγη Δαμανάκη, διεθνές εμπόριο, νεοανερχόμενοι καταστηματαρχές και, κυρίως, ιδιοκτήτες ακινήτων με χρυσούς τζιρούς. Λατέρνες, μίμοι και δημοτικές (:) αστυνομίες επαναφέρουν στην τάξη τους παραφωνούντες. Η επιθετική κερδοσκοπία ανανεώνεται διαρκώς. Περπάτησε στα προάστια, ξαναγυρίζει στο κέντρο. Παντού σ' ένα χώρο που διαλύουν οι κινητήριες δυνάμεις της αγοράς μπορεί ν' ανακαλύπτει χρυσοφόρες ευκαιρίες και να διαστρέφει κατά βούληση λέξεις με τις οποίες κτίζαμε παλιότερα την πόλη.

Τρινών τους τα 700 μ. δημόσιου δρόμου για τους καταναλωτές - "πολίτες" τους.

Η κατανάλωση χρειάζεται τώρα life-styles, πλακόστρωτα και περισυλλογή, βυζαντινά μνημεία για φόντο. Πώς λένε και για την παραγωγή; Παράξενες, ακριβές ποικιλίες προϊόντων για ν' αντέξουμε στον ανταγωνισμό.

Όπως ξεριζώνεται η πατάτα ή η υφαντουργία, ξεριζώνονται λειτουργίες και νοήματα του χώρου. Το ιστορικό κέντρο αλλάζει χαρακτήρα. Φεύγουν ιστορικές χρήσεις και παραγωγικές δραστηριότητες και διαμορφώνεται μια εκτεταμένη αγορά ακριβών εμπορευμάτων. Από τα φορέματα, τα παιλούτσια και τα αρώματα μέχρι το ταπεινό νεοκλασικό και τη ζωοφόρο του Παρθενώνα, όλα μπορούν να πουληθούν με τη βοήθεια μιας ανανεωμένης συσκευασίας.

Θα δουν πολλά τα μάτια μας, γι' αυτό που να προλάβουν τα ματάκια σου να βουρκώσουν για το φανελίδικο που έγινε cafe και τη νεοκλασική κατοικία ξεπεσμένων νοίκων που την πήρε η

τράπεζα.

Ακριβή μου Ερμού, όπως λέει και η "Ελευθεροτυπία", το τίμημά σου είναι ανυπολόγιστο και όχι μόνο σε χρήμα. Δημιουργείς πρότυπο που θα προσπαθήσουν να επεκταθεί στους γύρω δρόμους για να συναντήσει την αναβαθμισμένη Πλάκα, την εκκαθαριζόμενη ήδη γειτονιά του Ψυρρή, την Πειραιώς, τον Κεραμεικό, το Μεταξουργείο...

Η πόλη αλλάζει χέρια. Τα νέα χέρια είναι μαχαίρια για τους παρεισακτους σημερινούς κατοίκους της. Στο κέντρο της Αθήνας φώλιαζαν και φωλιάζουν πολλοί. Χωμένος σε δαιδαλώδεις στοές σαν αυτές του Walter Benjamin που απαξίωσε η καπιταλιστική ανάπτυξη, σε τρύπες - μαγαζιά, σε εργαστήρια, σε ορόφους καινούργιων κτιρίων, σε σουβλατζιδικα, πλανόδιους πάγκους και υπόγειους σταθμούς του μετρό, σε σπία παλιά και υπαίθριες πιάτσες ανταλλαγών και επικοινωνίας, επιβίωνε και επιβιώνει ένας ολόκληρος κό-

σμος. Ντόπιοι και μετανάστες ασκούν αναχρονιστικά επαγγέλματα όπως αυτό του κουρέα που κατατρόμαξε τον πρωθυπουργό, βγάζουν με σύγχρονο τρόπο το μεροκάματο του τρόμου ή απλώς γυρνούν άσκοπα, ψάχνουν δουλειά, τη δόση τους ή ελεημοσύνη.

Χιλιάδες ζωές έχουν ριζώσει στο χώρο και τον χρόνο. Ανάμεσα και γύρω όλοι οι άλλοι, εμείς, καθημερινοί άνθρωποι, περαστικοί από το κέντρο, εργαζόμενοι στο ρυθμό της μέρας αλλά και της νύχτας, τουρίστες, επισκέπτες, δηλωτές, αυτή η πανσπερμία του λαού της πόλης.

Με την ιδιότητα του πολίτη διασαλευμένη προ πολλού και το δημόσιο χώρο της πόλης επικίνδυνα αλωμένο και αδειανό από νόημα δεν έχουμε, πάντως, πειστεί ότι η σωτηρία της πόλης βρίσκεται στην αυξανόμενη κερδοσκοπία στη γη και τα ακίνητα, στην ιδιωτική κατανάλωση, σύμφωνα με διακριτές κοινωνικές κατηγορίες και την παραχώρηση σε αγοραία χρήση των

ελάχιστων υπολειμμάτων του δημόσιου χώρου.

Εμείς, αλήθεια, υπάρχει κοινωνικό πρόσωπο που αντιστοιχεί στο εμείς, έχουμε γίνει μάρτυρες πολλαπλών εκκαθαριστικών επιχειρήσεων - ένα είδος slum clearance για να μην ξεχνάμε τις διεθνείς αναφορές.

Ο εκσυγχρονισμός προχωρεί σε θύλακες και σε πολλά μέτωπα.

Εκδιώκει τις σφραγίδες, τα κρυτιά, τα ανδρικά εσώρουχα, τις τρέσες, τα τόπια με το κιάδι και φέρνει Mark and Spencer.

Εκδιώκει τους μικροπωλητές της Κυριακής, τους πλανόδιους της καθημερινής και φέρνει παλαιολώλες με άδεια.

Εκδιώκει τα πρεζόνια από την Ομόνοια και φέρνει τουρίστες και φαστφουντάδικα.

Εκδιώκει τα παραγωγικά επαγγέλματα και προμοδοτεί τους ιδιοκτήτες ακινήτων. Ό,τι θέλουν ζήτάνε τώρα που τους άδειασαν και το δρόμο.

Εκδιώκει πολλούς και επαναφέρει αρκετούς τρομαγμένους, αποστασιοποιημένους και εξημερωμένους.

Εμιάς, καταναλωτές πραγματικούς ή φάτε μάτια ψάρια στα σοβαροφανή καταστήματα που στεγάζονται στα διατηρητέα δείγματα.

Αυτό είναι το σύγχρονο πρόσωπο του ξεριζωμού μέσα στην πόλη. Οι αποικίες των απόκληρων σινοδεύουν τη μοναξιά και την ιδιώτευση των πολλών. Ρημάζει η πόλη και πιο πολύ σ' αυτούς τους ανακαινισμένους θύλακες. Αναπλάθεται στο τεράστιο εκμαγείο της ηθικής και πνευματικής κακογουστιάς των κρατούντων. Υπάρχει ακόμα, δυστυχώς, πολύ κακό να γίνει στο κέντρο και την περιφέρεια. Γι' αυτό ετοιμάζονται νέες τετραετίες δημάρχων και υπουργών.

Ελένη Πορτάλιου

